



Sygn. akt SDI 34/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant : Anna Kuras

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby
Radców Prawnych,

w sprawie radcy prawnego **B. M.**,

obwinionego z art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy o radcach prawnych,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 26 listopada 2014 r.

kasacji, wniesionej przez obrońcę obwinionego,

od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych
w [...] z dnia 26 marca 2014 r.,

zmieniającego orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby
Radców Prawnych w [...] z dnia 16 lipca 2013 r.,

na podstawie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 70
ust.1 i art. 74¹ ustawy o radcach prawnych

**1. uchyla zaskarżone orzeczenie oraz orzeczenie Okręgowego
Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...] i
postępowanie w sprawie umarza;**

2. kosztami sądowymi postępowania obciąża:

- w zakresie postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym - Krajową Izbę Radców Prawnych;
- w zakresie postępowanie przez Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym - Okręgową Izbę Radców Prawnych w [...];
- w zakresie postępowania przed Sądem Najwyższym - Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Radca prawny B. M. został obwiniony o to, że nie złożył oświadczenia lustracyjnego stosownie do art. 7 ust. 1 w związku z art. 4 pkt. 47 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. z 2007 r., Nr 63 poz. 425 z późn. zm.; dalej: ustawa lustracyjna), tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2010 r. nr 10, poz. 65 z późn. zm.; dalej: u.r.p.), w zw. z art. 45 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do Uchwały nr 7/2007 Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 10 listopada 2007 r.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...] orzeczeniem z dnia 16 lipca 2013 r., uznał obwinionego radcę prawnego B. M. za winnego popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, określonego w art. 64 ust. 1 pkt 2 u.r.p. w zw. z art. 45 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, za które na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 1 u.r.p. wymierzył mu karę upomnienia.

Od tego orzeczenia odwołanie na niekorzyść obwinionego wniósł Minister Sprawiedliwości, podnosząc zarzut obrazy przepisów postępowania – art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ u.r.p. i art. 413 w zw. z art. 424 k.p.k. w zw. z art. 74¹ u.r.p. oraz zarzut rażącej niewspółmierności kary. Wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...] z dnia 16 lipca 2013 r., poprzez uznanie obwinionego radcy prawnego B. M. za winnego tego, że w dniu 12 marca 2008 r. w P. złożył niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne, w którym stwierdził, że nie pracował, nie pełnił służby, ani

nie był współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r., tj. przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 pkt 2 u.r.p. i za tak opisany czyn wymierzenie mu kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 3 lat oraz zakaz wykonywania patronatu przez okres 5 lat.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Rady Radców Prawnych orzeczeniem z dnia 26 marca 2014 r., zmienił orzeczenie Sądu *meriti* w zakresie wymiaru kary w ten sposób, że za przypisane obwinionemu przewinienie dyscyplinarne wymierzył karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu na okres 2 lat oraz zakaz wykonywania patronatu na okres 5 lat. Sąd ten nie zmodyfikował natomiast opisu czynu przypisanego obwinionemu.

Orzeczenie Sądu drugiej instancji zostało zaskarżone kasacją obrońcy obwinionego, w której podniesiono następujące zarzuty:

1) rażącego naruszenia prawa procesowego przez istotne ograniczenie obwinionemu możliwości obrony na posiedzeniu Wyższego Sądu Dyscyplinarnego w dniu 26 marca 2014 r., przez rozpoznanie sprawy pod nieobecność obrońcy obwinionego, którą usprawiedliwił i wniósł o odroczenie rozprawy, przy czym obwiniony nie zgodził się na rozpoznanie sprawy bez udziału w niej obrońcy;

2) rażącego naruszenia prawa materialnego – art. 70 ust. 1 i 3a u.r.p., poprzez wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec obwinionego po upływie trzech lat od daty popełnienia zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego oraz przeprowadzenie postępowania zakończonego wydaniem orzeczenia o ukaraniu obwinionego, pomimo upływu okresu przedawnienia ścigania oraz karalności przewinienia dyscyplinarnego;

3) rażącą niewspółmierność wymierzonej obwinionemu kary w stosunku do stopnia zawinienia i negatywnych skutków społecznych zarzucanego obwinionemu przewinienia dyscyplinarnego.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości tak odnośnie do orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w [...], jak i Wyższego Sądu Dyscyplinarnego i umorzenie postępowania dyscyplinarnego, ewentualnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia i

przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna przede wszystkim w zakresie, w jakim podniesiono w niej zarzut upływu terminu przedawnienia ścigania oraz karalności przewinienia dyscyplinarnego.

Zgodnie bowiem z art. 70 ust. 1 u.r.p. nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, jeżeli od chwili popełnienia przewinienia upłynęły trzy lata. Należy przy tym zaznaczyć, że tzw. kłamstwo lustracyjne nie jest przestępstwem, a zatem i odpowiedzialność na podstawie ustawy lustracyjnej nie jest odpowiedzialnością karną. Dlatego też nie stosuje się w zakresie postępowania dyscyplinarnego o czyn stanowiący tzw. kłamstwo lustracyjne właściwych dla przestępstw terminów przedawnienia, określonych w rozdz. XI Kodeksu karnego.

W tym kontekście trzeba zauważyć, że jak wynika z orzeczenia Sądu lustracyjnego, tj. orzeczenia Sądu Okręgowego w L. z dnia 12 kwietnia 2011 r., złożenie oświadczenia lustracyjnego przez obwinionego nastąpiło 12 marca 2008 r. (k. 2). Tymczasem wnioski o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego nosi datę 17 kwietnia 2012 r. (k. 40). Prowadzi to do uznania, że wszczęcie postępowania dyscyplinarnego nastąpiło po upływie 3 lat od daty czynu, a zatem procedowanie Sądów obu instancji było niedopuszczalne w świetle art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 74¹ u.r.p. Jednocześnie doszło także do upływu 5-letniego terminu przedawnienia karalności przewinienia dyscyplinarnego, określonego w art. 70 ust. 3a u.r.p., skoro orzeczenie sądu drugiej instancji zostało wydane 26 marca 2014 r. (k. 200).

Dla prezentowanego stanowiska nie ma znaczenia treść wadliwego i niepełnego opisu czynu, który nie zawiera daty czynu oraz pozornie wskazuje na popełnienie przewinienia dyscyplinarnego w formie zaniechania. Trzeba bowiem zauważyć, że istotą zarzucanego obwinionemu deliktu dyscyplinarnego było tzw. kłamstwo lustracyjne, a to zostało dokonane z chwilą złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy lustracyjnej w związku z tym, że taki obowiązek ciąży na osobach wykonujących zawód radcy prawnego (art. 4 pkt 47 tej ustawy).

Na marginesie warto zaznaczyć, że nic nie stało na przeszkodzie wszczęciu postępowania dyscyplinarnego zaraz po powzięciu informacji o toczącym się postępowaniu lustracyjnym w sprawie radcy prawnego B. M. i jego zawieszeniu do czasu zakończenia tego procesu. Taki sposób procedowania jest uprawniony ze względu na zasadę samodzielności jurysdykcyjnej sądu dyscyplinarnego oraz uzasadniony istotnymi względami praktycznymi, tj. zapobieżeniem upływowi krótkiego, bo 3-letniego terminu przedawnienia ścigania deliktu dyscyplinarnego (art. 70 ust. 1 u.r.p.).

Sąd Najwyższy ograniczył rozpoznanie kasacji do zarzutu przedawnienia ścigania i karalności przewinienia dyscyplinarnego, albowiem, wobec uznania jego zasadności, bezprzedmiotowe stały się zarzuty obrazy prawa procesowego oraz rażącej niewspółmierności kary (art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. w zw. z art. 74¹ u.r.p.).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.